

Tapena ke lehitala ma palota

ROE47 A4 Tokelauan 07/2024

Hea te lehitala ai ke palota?

Kafai koe kua lehitala ke palota, e mafai ke fai ho leo i na faiga palota lautele, na faigapalota i te komiuniti ma na faiga filifiliga fakamua. Ko na faigāpalota he avanoa tenā ke fai ai hau filifiliga pe ko ai te fai ma o hui ki te palemene, pe ko ai foki te hao ki te taupulega o te koga e nofo ai koe, i hō he matakupu e tāua ki a te koe.

E mafai ke fakamautinoa e koe te lagona o to leo kafai koe e lehitala ke palota.

Ko ai te mafai ke lehitala ma palota?

Ko koe e tatau ke lehitala kafai ko koe e:

- 18 o tauhaga pe i luga ake, ma
- ko he hitiheni Niu Hila pe he tino nofo mau i Niu Hila, ma
- na nofo holokatoa i Niu Hila i he piliota ova atu i te tauhaga i tona olaga.

Kafai koe he Auhetalia, Kuki Ailani Māoli, Niuē pe he Tokelau, koe e mafai ke lehitala kafai koe kua nofo holokatoa i Niu Hila i he 12 mahina.

Kafai koe e nofo i he tahī atunuku, e mafai koe ke lehitala ke palota kafai koe e:

- he hitiheni Niu Hila nae i Niu Hila i te tolu tauhaga kua teka, pe

Lehitala ke palota kafai koe he Māoli

Kafai e iei ho pito Māoli ma ko te taimi muamua tenei kua lehitala ai koe ke palota, e filifili e koe te lihi e lehitala ai to igoa mo na faigapalota: pe ko te lihi mo te lauaitele pe ko lihi o na Māoli.

Kafai koe na lehitala muamua, e mafai ke hui te lihi e tuhi kie i goa i ho he taimi, vaganā:

- Ehē i loto o he 3 mahina ka ko heki fakatinoa he faigāpalota a te atunuku pe ko he faigāpalota a te pito fenua.
- Ko heki fāia ai he palota laititi a te malo ko te huiga e fakahao ai koe ki he koga e fakatino ai te palota laititi.

Ko hea te uiga o te lihi o tau filifiliga kia te koe?

Ko e haau a fifiliaga to lauia ai e matakavi kua fakamau a koe ke vili ki ai mo lautolu ne kua maeke ia koe ke vili ki ai he Viliaga lahi he motu piha mo e maaga.

Kafai e filifili e koe te lihi lauaitele ko koe e palota ki hō he tino i he palota a te malo. Ka fai koe e filifili ke kulupu palota Māoli, ko koe e filifili ki he hui mai na palota Māoli.

E ke mafaia foki oi palota ki he pāti mai te lihi tenā i te palotaga a te malō, e fua ki te lihi e lehitala ai koe.

Ko te lihi palota e filifili e koe e mafai ke afia ai tau palota i na faiga palota fakaloto i fale. Kafai koe e i te lihi palota a Māoli ma ko tau kaupulepule fakalotoifale e iei he kulupu Māoli e iei, ko koe e palota ki hui mai te kulupu Māoli. Kafai e filifili e koe te lihi lauaitele, ko koe e palota kihe tino e tu mo he koga ehē tuākoia.

E iei ni o popolega agai ki te malu puipui o koe?

Kafai ko koe e popole ki to haogālemu e mafai o na talohaga koe ke fano koe ki luga o te lihi puipua e hē fakahalalaua. E puipui malu e ki matou o fakamatalaga e hē fokia ki he tino.

Fano ki **vote.nz** pe telefoni ki **0800 36 76 56** mo ni ietahi fakamatalaga ma he pepa apalai fakatumu

E vefea ona lehitala au?

E faigofie te lehitala pe fakahako na fakamatalaga agai kia e koe. E mafai koe ke:

- ahiahi ki te **vote.nz** ma fakaoga to laihene kave tavale, pe ko to pepa malaga Niu Hila pe ko te RealMe verified identity ke lehitala ai
- hea nakai fai totogi **0800 36 76 56** mo e ole ke fakafano atu taha tohiaaga kia koe.

Kafai koe kua lehitala ko to igoa e e fakamau i te lihi o na tino palota. Ko to igoa e tatau ke i loto o te lihi o na tino e palota.

E tatau na fakamatalaga uma agai ki a te koe ke mautinoa e hako ma katoatoa maihe lava kafai koe e hifi ki he tahi fale pe ko he kakai.

E manakomia e koe he fehoahoani ke apalai?

Fehili ki he tino e ke iloa, pe he uō pe hētahi o te kāinga ke fehoahoani atu ke fakatumu tau pepa lehitala, pe fakatumu foki e ia tau pepa.

E he manakomia ke haini e koe te pepa.

Kafai e ke iloa he tino e he ia mafai fakauma, ma haini ta na pepa aua e he malohi pe manakomia ni fehoahoaniga fakapitoa, e mafai koe ke fehoahoani ki ei.

E manakomia ni ietahi fakamatalaga?

Mo ni ietahi fakamatalaga agai ki te lehitala ma te palota:

- ahi te **vote.nz**
- telefoni ki **0800 36 76 56**

Ko na fakamatalaga agai ki te lehitala ma te palota e maua foki i ietahi gagana ma e maua ina tulaga ienei i **vote.nz**

**ELECTORAL
COMMISSION**
TE KAITIAKI TAKE KÖWHIRI